

**การประยุกต์ใช้แนวทางทรงงานตามเบื้องพระยุคลบาท(SAPAE)เพื่อพัฒนาพฤติกรรม
ใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยเสือ จังหวัดกาญจนบุรี**
**Application of His Majesty'S Guideline (SAPAE) Model for Learning Avidity of
Parthom Suksa 6 Students, Ban Huai Suea School, Kanchanaburi Province.**

ชลธิชา คงมีผล¹, ศุภลักษณ์ สัตย์เพริศพราย² และสายทิพย์ ยะฟู³

Chonthicha Khngmiphon¹, Supalak Sattapraisrai² และ Saithit Yafu³

¹สาขาวิชาวิจัยและการประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

¹ Educational Research and Evaluation Program, Faculty of Education, Kanchanaburi Rajabhat University
,e-mail: wijitratt@gmail.com

²สาขาวิชาวิจัยและการประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

²Educational Research and Evaluation Program, Faculty of Education, Kanchanaburi Rajabhat University

³สาขาวิชาวิจัยและการประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

³Educational Research and Evaluation Program, Faculty of Education, Kanchanaburi Rajabhat University

Received: July 2, 2019, Reviewed: July 8,2019, Revised: July 15, 2019, Accepted: July 18, 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแผนจัดการเรียนรู้โดยการประยุกต์ใช้แนวทางทรงงานตามเบื้องพระยุคลบาทในการพัฒนาพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังเรียนด้วยแผนจัดการเรียนรู้ และเพื่อศึกษาพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มเป้าหมายได้แก่นักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยเสือ จังหวัดกาญจนบุรี จำนวนทั้งสิ้น 38 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า 1) แผนจัดการเรียนรู้โดยการประยุกต์ใช้แนวทางทรงงานตามเบื้องพระยุคลบาทพัฒนาพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.10/85.91 2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยการประยุกต์ใช้แนวทางทรงงานตามเบื้องพระยุคลบาท พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยเสือมีพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ในระดับมาก

คำสำคัญ: การประยุกต์ใช้แนวทางทรงงานตามเบื้องพระยุคลบาท, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, พฤติกรรมใฝ่เรียนรู้

Abstract

The purpose of this research was to create a learning management plan by applying His Majesty's guidelines Developing Learning Behaviors of Students Prathom Suksa 6 prathomsuksa 6 before and after learning with a learning plan and to study the learning behavior of students prathom suksa 6 Target group are students at Ban Huai Suea School a total of 38 people were obtained by simple random sampling. Instruments used in the research were lesson plan and the achievement test the statistics used for data analysis were mean, standard deviation and testing of the t-test

The research found that 1) Learning management plan by applying His Majesty's guidelines for developing learning behavior of students Prathom Suksa 6 the efficiency is equal to 81.10 / 85.91. 2) Academic achievement of students prathom suksa 6 studied by the learning management plan by applying the His Majesty's work guidelines, found that the post-learning achievement was significantly higher than before learning at the level of 0.05 3) Learning behavior of students Prathom Suksa 6 learned by the learning management plan by applying His Majesty's work guidelines, it was found that the students had learned behavior in high level

Keywords: Application of His Majesty's guidelines, Achievement, Learning behavior

บทนำ

ในสภาพสังคมปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และการเมืองการปกครอง ที่เต็มไปด้วยความเจริญก้าวหน้า ด้านข่าวสารและข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิตและตัดสินใจของผู้คนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทำให้ทุกประเทศมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมาย จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาคนและคุณภาพของคน โดยเห็นว่าการเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาประเทศ และสิ่งที่เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคนคือ การศึกษาซึ่งวัตถุประสงค์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ.2552-2559) ได้กล่าวว่า ในการพัฒนาคนอย่างรอบด้านและสมดุลเพื่อเป็นฐานหลักของการพัฒนาจะต้องมีเป้าหมายให้คนไทยเป็นคนดี เก่ง มีความสุข มีความรู้เชิงวิชาการและสมรรถนะทางวิชาชีพ ใฝ่เรียนรู้แสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีสุขภาพทั้งกายและใจที่สมบูรณ์ สามารถประกอบอาชีพและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ตามแนวหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นเป้าหมายและฐานหลักของการพัฒนาประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2553)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของผู้เรียนไว้ 8 ประการคือ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน

รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะเพื่อปลูกฝังและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความรู้คู่คุณธรรม มีคุณลักษณะที่ดีสำหรับการดำรงชีวิตในสังคม ซึ่งคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ที่สถานศึกษา มุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนเป็นลักษณะเฉพาะให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความจำเป็นที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นที่ต้อง จัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นลักษณะภายในของบุคคล เกี่ยวข้องกับสังคม อารมณ์ ความรู้สึก ที่มีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมตามที่สังคมต้องการที่ชุมชนต้องการ ให้เกิดขึ้นเป็นลักษณะนิสัยและบุคลิกที่ดีงาม ดังนั้น สถานศึกษาต้องส่งเสริมและปลูกฝังคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ของผู้เรียนให้มีขึ้นในตัวของผู้เรียน ซึ่งคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้เป็นคุณลักษณะที่สำคัญต่อผู้เรียนที่ควร ส่งเสริมผู้เรียนให้รักการเรียนรู้ ชอบศึกษาหาความรู้และตื่นตัวกับสิ่งแปลกใหม่รอบตัว อยากรู้ อยากเห็น เสาะ แสวงหาความรู้ คิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดหาเหตุผล คิดจินตนาการ ประเมินสถานการณ์ต่าง ๆ เกาะติด สถานการณ์ รู้จักซักถาม ค้นหาคำตอบ กระตือรือร้นต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ด้วยการติดตามข่าวสาร อ่าน หนังสือ ดูโทรทัศน์ เรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องและมีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษาลดชีวิต เพื่อให้ทำให้ ชีวิตของผู้เรียนมีความหมายมีชีวิตชีวาตลอดจนสำเร็จการศึกษา รับผิดชอบงาน รับผิดชอบชีวิตของตนเอง สามารถปรับตัวเองให้ทันสมัย ทันยุค ทันเหตุการณ์ ทันโลกและทันต่อความเปลี่ยนแปลง เพื่อให้สามารถอยู่ใน สังคมการเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข หากบุคคลไม่มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ หรือเรียนรู้ตลอดชีวิต ก็จะกลายเป็นคนล้า หลัง ไม่ทันคน ไม่ทันโลก ลำบากต่อการปรับตัวให้เข้ากับกระแสโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและ หลากหลายในยุคปัจจุบัน เพราะเป็นยุคของข้อมูลข่าวสาร การรับรู้อย่างเดียวยังไม่เพียงพอ ต้องรับรู้เรียนรู้ที่ จะวิเคราะห์ สังเคราะห์ แยกแยะและประเมินค่าของข้อมูลข่าวสารให้ถูกต้องก่อนนำไปใช้ประโยชน์ (อารี พันธมณี. 2551)

การทรงงานตามเบื้องพระยุคลบาท (SAPAE) ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงใช้ในการทรงงาน ตลอดระยะเวลาที่ทรงครองราชย์ หลักการทรงงานของพระองค์ท่านเป็นหลักการทรงงานที่มี ประสิทธิภาพ เรียกว่า SAPAE (ซาแปะ) เป็นวงจรแห่งการทำงานให้ประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ ขั้นการสำรวจ (survey) ขั้นการวิเคราะห์ข้อมูล (analysis) ขั้นการวางแผน (planning) ขั้นการปฏิบัติ (action) และขั้นการ ประเมินผล (evaluation) สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดองค์ความรู้ ทักษะกระบวนการ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ และจากสำรวจโดยใช้แบบวัดพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ผลปรากฏว่าว่านักเรียนส่วนใหญ่ของโรงเรียนบ้านห้วยเสือมีพฤติกรรมใฝ่ เรียนรู้ค่อนข้างต่ำยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด โดยเฉพาะนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดังนั้นผู้วิจัยจึงมี ความสนใจ ตระหนักและเห็นความสำคัญที่จะศึกษาการประยุกต์ใช้แนวทางทรงงานตามเบื้องพระยุคลบาท (SAPAE) ในการพัฒนาพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยเสือ จังหวัด กาญจนบุรี เพื่อเป็นแนวทางหนึ่งในการปลูกฝังให้นักเรียนสามารถศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตนเอง สามารถนำ ความรู้ความสามารถที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตนเองให้เกิดประโยชน์สูงสุด และสามารถนำไป ประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

ในงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ทั่วไปเพื่อประยุกต์ใช้แนวทางทรงงานตามเบื้องพระยุคลบาท (SAPAE) มาพัฒนาพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยเสือ จังหวัดกาญจนบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ ดังนี้

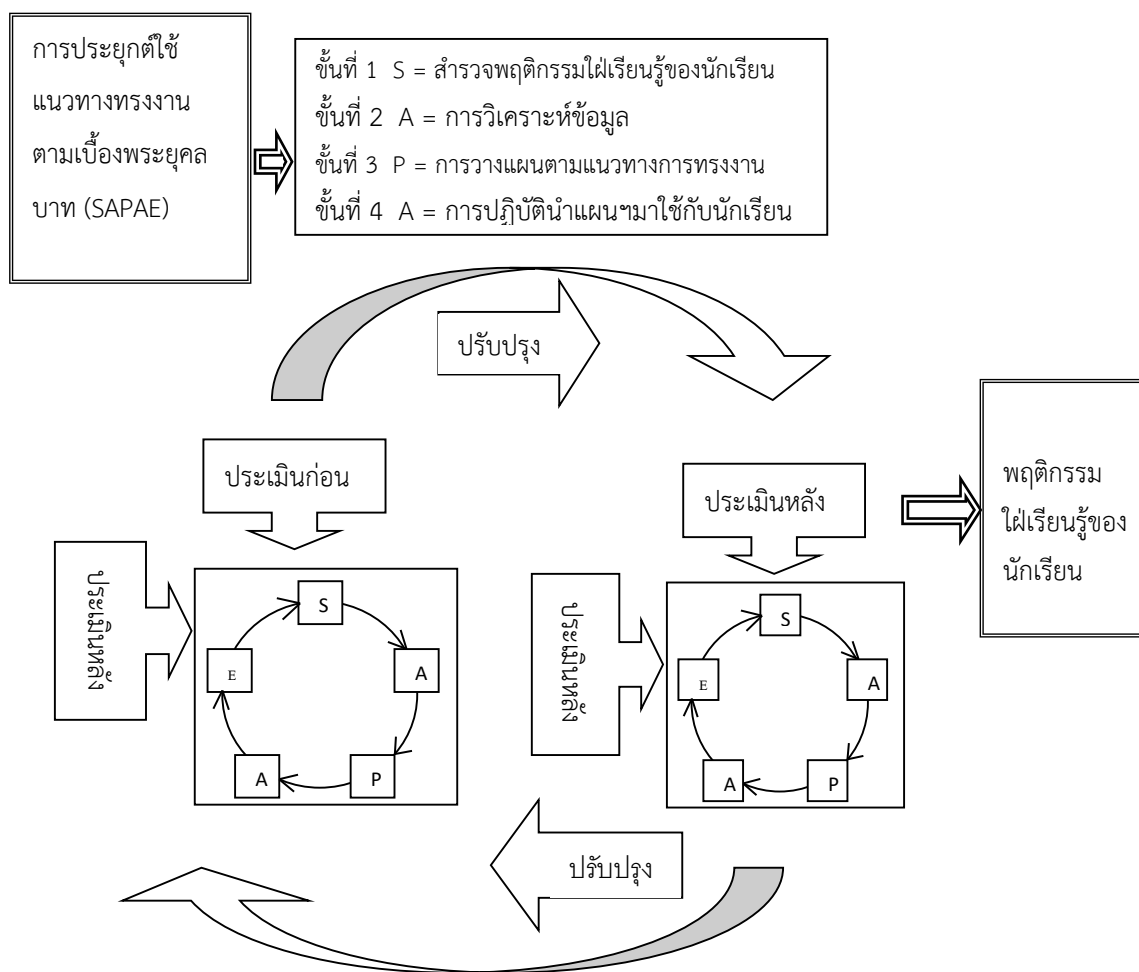
1. เพื่อสร้างแผนจัดการเรียนรู้โดยการประยุกต์ใช้แนวทางทรงงานตามเบื้องพระยุคลบาท มาพัฒนาพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังเรียนโดยการประยุกต์ใช้แนวทางทรงงานตามเบื้องพระยุคลบาทมาพัฒนาพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
3. เพื่อศึกษาพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการประยุกต์ใช้แนวทางทรงงานตามเบื้องพระยุคลบาท

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยการประยุกต์ใช้แนวทางทรงงานตามเบื้องพระยุคลบาทมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยการประยุกต์ใช้แนวทางทรงงานตามเบื้องพระยุคลบาท (SAPAE) เพื่อพัฒนาพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยเสือ จังหวัดกาญจนบุรี ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการทรงงานตามเบื้องพระยุคลบาท (SAPAE) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และคุณลักษณะอันพึงประสงค์การใฝ่เรียนรู้กำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัยการประยุกต์ใช้แนวทางทรงงานตามเบื้องพระยุคลบาท

พัฒนาพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน

ขั้นที่ 5 E = สรุปและประเมินผล นำมาปรับปรุง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

กลุ่มเป้าหมาย กลุ่มเป้าหมายได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 38 คนได้มาโดยการวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา **ตัวแปรอิสระ** การจัดการเรียนรู้โดยการประยุกต์ใช้แนวทางทรงงานตามเบื้องพระยุคลบาท
ตัวแปรตาม ได้แก่ 1) ประสิทธิภาพของแผนจัดการเรียนรู้โดยการประยุกต์ใช้แนวทางทรงงานตามเบื้องพระยุคลบาทในการพัฒนาพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 3) พฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนจัดการเรียนรู้โดยการประยุกต์ใช้แนวทางทรงงานตามเบื้องพระยุคลบาท ในการพัฒนาพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 10 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ความถูกต้องและเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้โดยนำข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแต่ละแผน ได้ค่าระหว่าง 0.60–1.00

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง พระพุทธศาสนา กลุ่มสาระวิชาสังคมศึกษาและศาสนา และวัฒนธรรม ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบ ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ โดยมีค่าความตรงเชิงเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.60-1.00 ค่าความยากอยู่ระหว่าง 0.28- 0.80 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.27-1.00 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับโดยใช้วิธีการตรวจสอบความสอดคล้องภายในตามวิธีสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach 's Alpha of Coefficient) เท่ากับ 0.82

3. แบบประเมินพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ คือระดับ 5 หมายถึง มีพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้มากที่สุด ระดับ 4 หมายถึง มีพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้มาก ระดับ 3 หมายถึง มีพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ปานกลาง ระดับ 2 หมายถึง มีพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้น้อย ระดับ 1 หมายถึง มีพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้น้อยที่สุด โดยแบ่งเป็น 6 ด้าน จำนวน 30 ข้อ โดยแบบประเมินพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับโดยใช้วิธีการตรวจสอบความสอดคล้องภายในตามวิธีสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach 's Alpha of Coefficient) เท่ากับ 0.86

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 10 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง ทั้งการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนเป็นเวลา 12 ชั่วโมง ไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยเสือ จังหวัดกาญจนบุรี ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง พระพุทธศาสนา กลุ่มสาระวิชาสาระการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่วางแผนไว้ครบแล้ว นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบประเมินพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียน ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการหาค่าประสิทธิภาพของแผนจัดการเรียนรู้โดยใช้สูตร E_1/E_2 ของชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2545) วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนหาโดยการหาค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และดำเนินการทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การทดสอบค่าที แบบไม่อิสระต่อกัน (Dependent sample t-test)

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของแผนจัดการเรียนรู้โดยการประยุกต์ใช้แนวทางทรงงานตามเบื้องพระยุคลบาทในการพัฒนาพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยของคะแนนแบบฝึกหัดระหว่างการพัฒนา (E_1) และค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์การทำแบบทดสอบหลังการพัฒนา (E_2) ($n=38$)

ที่	คะแนนของใบงานจำนวน 10 แผน										รวม คะแนน	ทดสอบ หลัง พัฒนา
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
	10 คะแนน	10 คะแนน	10 คะแนน	10 คะแนน	10 คะแนน	10 คะแนน	10 คะแนน	10 คะแนน	10 คะแนน	10 คะแนน		
รวม	308	305	309	309	312	303	306	307	309	314	3082	980
$\bar{X}$	8.11	8.03	8.13	8.13	8.21	7.97	8.05	8.07	8.13	8.26	81.10	25.79
ประสิทธิภาพของแผนจัดการเรียนรู้เท่ากับ 81.10/85.91												

จากตารางที่ 1 พบว่า คะแนนรวมของนักเรียนทุกคนจากการทำใบงานที่ 1 ถึง 10 เท่ากับ 3082 คะแนน คะแนนรวมของนักเรียนทุกคนจากการทำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยแผนจัดการเรียนรู้โดยการประยุกต์ใช้แนวทางทรงงานตามเบื้องพระยุคลบาทเท่ากับ 980 คะแนน ผลการหาค่าประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ (E_1/E_2) ได้ค่าเท่ากับ 81.10/85.91

2. ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังเรียนด้วยแผนจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของแผนการสอนโดยน้อมนำแนวทางการทรงงานตามเบื้องพระยุคลบาท (SAPAE) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยเสือ

การทดสอบ	n	$\bar{X}$	S.D.	df	t	Sig.
ก่อนเรียน	38	15.47	4.77	37	5.42*	.000
หลังเรียน	38	19.55	2.10			

* ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

จากตารางที่ 2 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยเสือ พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 15.47 และคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนค่าเฉลี่ยเท่ากับ 19.55 เมื่อทำการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยเสือ มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยเสือ จังหวัดกาญจนบุรี

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยเสือ จังหวัดกาญจนบุรี

ที่	รายการประเมิน	ระดับพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ความมุ่งมั่นตั้งใจ (Attention)	4.14	0.65	มาก
2	อยากรู้อยากเห็น (Curiosity)	4.08	0.64	มาก
3	เพียรพยายาม (Effort)	4.14	0.73	มาก
4	ศึกษาค้นคว้า (Searching)	4.00	0.69	มาก
5	ความคิดริเริ่ม (Creation)	4.18	0.63	มาก
6	การมีเหตุผล (Reasoning)	4.13	0.71	มาก
รวมเฉลี่ย		4.11	0.58	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า พฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยเสือ จังหวัดกาญจนบุรีหลังเรียนด้วยแผนจัดการเรียนรู้โดยการประยุกต์ใช้แนวทางทรงงานตามเบื้องพระยุคลบาท ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$, S.D.= 0.58) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากน้อยไปหามากดังนี้ ศึกษาค้นคว้า (Searching) ($\bar{X} = 4.00$, S.D.= 0.69) อยากรู้อยากเห็น (Curiosity) ($\bar{X} = 4.08$, S.D.= 0.64) การมีเหตุผล (Reasoning) ($\bar{X} = 4.13$, S.D.= 0.71) ความมุ่งมั่นตั้งใจ (Attention) ($\bar{X} = 4.14$, S.D.= 0.65) เพียรพยายาม (Effort) ($\bar{X} = 4.14$, S.D.= 0.73) และความคิดริเริ่ม (Creation) ($\bar{X} = 4.18$, S.D.= 0.63) ตามลำดับ

การอภิปรายผล

1. ผลการหาประสิทธิภาพของแผนจัดการเรียนรู้โดยการประยุกต์ใช้แนวทางทรงงานตามเบื้องพระยุคลบาท พัฒนาพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยเสือ จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า แผนจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.10/85.91 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ หมายความว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สามารถปฏิบัติกิจกรรมและเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ และทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ระหว่างเรียนในแผนทั้งหมด 10 แผน คิดเป็นร้อยละ 81.10 และคะแนนหลังเรียนคิดเป็นร้อยละ 85.91 แสดงว่าแผนจัดการเรียนรู้โดยการประยุกต์ใช้แนวทางทรงงานตามเบื้องพระยุคลบาทรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 80/80 การที่แผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เนื่องจากแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นได้ผ่านกระบวนการขั้นตอนการสร้างอย่างเป็นระบบ โดยศึกษาจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ศึกษาโครงสร้างหลักสูตร และศึกษาหลักสูตรสถานศึกษา แล้วนำผลที่ได้จากการศึกษา มาวางแผนกรอบในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ถูกสร้างโดยคำนึงถึงหลักการสร้าง และความสัมพันธ์สอดคล้องซึ่งกันและกัน เช่น มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด เนื้อหาสาระ จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การดำเนินการสร้างได้รับข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญทุกขั้นตอน แก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และผ่านการหาคุณภาพหลายขั้นตอนจนมีความสมบูรณ์ก่อนนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้จริง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ (พิมณัฏฐ์ บุขงค์. 2553) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการใช้กระบวนการวิจัยตามแนวทางการทรงงานตามเบื้องพระยุคลบาทฯ (SAPAE) ที่มีต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ วิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ว่าแผนการจัดการเรียนรู้ วิชาภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 8 แผน มีค่าประสิทธิภาพ 81.70/89.50

2. ผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยเสือ มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 การที่ผลการวิจัยการประยุกต์ใช้แนวทางการทรงงานตามเบื้องพระยุคลบาท (SAPAE) มาพัฒนาพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนบ้านห้วยเสือ จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 มีการน้อมนำแนวทางการทรงงานตามเบื้องพระยุคลบาท (SAPAE) มาพัฒนาพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามแนวทางการทรงงานตามเบื้องพระยุคลบาท(SAPAE)โดยการประเมินผลทบทวนเพื่อปรับปรุงพัฒนา แล้วนำกระบวนการ 5 ขั้น กลับมาใช้ก็มีการประเมินผลเปรียบเทียบกับ ผลที่ผ่านมา นำข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะมาปรับปรุงพัฒนา แล้วนำกลับไปใช้อีก โดยประเมินผลทุกครั้งจนเป็นที่แน่ใจว่าผลงาน/ชิ้นงาน ได้ผลตามแผนที่วางไว้ จึงทำให้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับ งานวิจัยของ (พิมณัฏฐ์ บุขงค์. 2551) ศึกษาการใช้กระบวนการวิจัยตามแนวทางการทรงงานตามเบื้องพระยุคลบาทฯ

(SAPAE) เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกาญจนาภิเษราชวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คนได้มาโดยการสุ่มแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบวัดความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นแบบทดสอบแบบปรนัย 2) แบบฝึกพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ 3) แบบสอบถามนักเรียน 4) แบบบันทึกผลการเรียนของนักเรียน 5) แบบบันทึกผลหลังการฝึก 6) การสนทนากลุ่ม พบว่า นักเรียนมีความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณวิชาภาษาไทยสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 คิดเป็นร้อยละ 78.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ส่วน (จิรวรรณ ปรีชา. 2558) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยการประยุกต์ใช้แนวทางการทรงงานตามเบื้องพระยุคลบาท ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนร่มเกล้า กาญจนบุรี (ในโครงการพระราชดำริ) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยมีวิธีการดำเนินงาน 5 ขั้นตอน พบว่า การพัฒนาอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนหลังเรียนโดยประยุกต์ใช้แนวทางการทรงงานตามเบื้องพระยุคลบาท สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 การพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยการประยุกต์ใช้แนวทางการทรงงานตามเบื้องพระยุคลบาท ทำให้นักเรียนมีพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจร้อยละ 84.7 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 ที่ตั้งไว้

3. ผลการศึกษาพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยเสือ จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า นักเรียนพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากการที่ผลวิจัยได้ข้อสรุปว่า นักเรียนมีพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า เมื่อใช้กระบวนการวิจัยตามแนวทางการทรงงานตามเบื้องพระยุคลบาท (SAPAE) ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สูงขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่นักเรียนได้ฝึกการแก้ไขปัญหาด้วยตนเองโดยอิสระ และการที่นักเรียนได้ปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ของตนเองให้เหมาะสม ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยดำเนินการตามกระบวนการของ (SAPAE) และการที่นักเรียนได้ปฏิบัติตามกระบวนการของ (SAPAE) ที่มีการประเมินผลเพื่อปรับปรุงงาน แล้วนำกระบวนการดังกล่าวกลับไปใช้อีก มีการประเมินผลเปรียบเทียบกับผลงานที่ผ่านมา นำข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะมาปรับปรุงพัฒนา แล้วนำกลับไปใช้อีก โดยประเมินผลทุกครั้งจนเป็นที่แน่ใจว่ากระบวนการดังกล่าวส่งผลให้ผลงาน/ชิ้นงานของนักเรียนเป็นไปตามแผนที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งผลการวิจัยได้สอดคล้องกับ(วันเพ็ญ โพธิ์พูน. 2555) การศึกษาคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี 2) เพื่อศึกษาคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี และ 3) เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำแนกตามชั้นปี ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ (ประกอบด้วย กล้าคิด ริเริ่ม ความมีเหตุผล ความอยากรู้อยากเห็น ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และ ความเพียรพยายาม) ทุกด้าน มีความเหมาะสมมาก 2) คุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง 3) นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ที่อยู่ชั้นปีต่างกันมีคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ ไม่แตกต่างกัน ส่วนนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีที่อยู่ในชั้นปี ต่างกันมีคุณลักษณะใฝ่

เรียนรู้แตกต่างกันและยังสอดคล้องกับ(แพรวพิชฌามณ์ ไมตรีเวช. 2557) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ การประยุกต์ใช้แนวทางทรงงานตามเบื้องพระยุคลบาท (SAPAE) เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านเขารวด สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 2 พบว่า ผลการประเมินคุณภาพอยู่ในระดับดีจากการเปรียบเทียบคะแนนร้อยละ ความก้าวหน้าของผลการทดสอบก่อนและหลังการพัฒนาจิตสาธารณะ พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้ กระบวนการวิจัยตามแนวทาง การทรงงานตามเบื้องพระยุคลบาทฯ (SAPAE) มีความก้าวหน้าทางการเรียน โดยรวมร้อยละ 32.73 สูงกว่าเกณฑ์คือ ร้อยละ 25 และเมื่อพิจารณาจำแนกรายบุคคล พบว่า นักเรียน มีความก้าวหน้าระหว่างร้อยละ 10 ถึง 59 หลังการพัฒนานักเรียนมีจิตสาธารณะสูงขึ้นกว่าเกณฑ์ที่ กำหนด ดังนั้นการประยุกต์ใช้แนวทางการทรงงานตามเบื้องพระยุคลบาท SAPAE เพื่อพัฒนาพฤติกรรมใฝ่ เรียนรู้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นั้น ส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ครูควรชี้แจงถึงขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ควบคู่ไปกับการประเมินผลในทุกขั้นของการ จัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทราบก่อนดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นการให้ทราบบทบาท และหน้าที่ของตนเอง พร้อมทั้งทราบว่าในแต่ละขั้นของกิจกรรม ผู้เรียนจะได้ความรู้ได้รับการพัฒนาด้าน ไตบ้างเพราะถ้าผู้เรียนทราบว่าได้รับอะไร และต้องแสดงความสามารถด้านใดให้ปรากฏในแต่ละชั่วโมง จะ ทำให้ผู้เรียนให้ความร่วมมือ และตั้งใจปฏิบัติกิจกรรมเป็นอย่างดี
2. เมื่อมีกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนต้องใช้เวลาในการปฏิบัติกิจกรรมหลายอย่าง ครูควรให้เวลาในการส่งงาน กับผู้เรียนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนทำผลงานได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด
3. ครูควรคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละบุคคล พร้อมช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงศักยภาพที่มี อยู่ออกมาให้มากที่สุด ครูควรสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาศักยภาพไปในทางที่ดี ในระหว่างปฏิบัติกิจกรรม ถ้าผู้เรียนคนใดมีปัญหาทางด้านการเรียนรู้หรือต้องการความช่วยเหลือ ครูควรดูแล คอยแนะนำอย่างใกล้ชิด เพื่อให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน
4. สถานศึกษาควรให้ความร่วมมือ สนับสนุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านทรัพยากรที่ใช้ในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรการวิจัยและพัฒนากำหนดแนวทางการทรงงานตามเบื้องพระยุคลบาท (SAPAE) ในการพัฒนา คุณภาพของผู้เรียนในด้านทักษะการปฏิบัติงาน
2. ควรมีการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีความ เหมาะสม ตอบสนองกับความต้องการของผู้เรียนและสามารถพัฒนาผู้เรียนได้เต็มศักยภาพ

3. ควรมีการวิจัยรูปแบบการน้อมนำแนวทางการทรงงานตามเบื้องพระยุคลบาท (SAPAE) เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชาอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2545). **เทคโนโลยีและการสื่อสาร**. ในเอกสารชุดวิชาสื่อสารการสอนระดับประถมศึกษา หน่วยที่ 8-15 (พิมพ์ครั้งที่ 8). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จิรวรรณ ปรีชา.(2558). **การพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยการประยุกต์ใช้แนวทางการทรงงานตามเบื้องพระยุคลบาท** นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนร่มเกล้ากาญจนบุรี (ในโครงการพระราชดำริ) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- พินนภัทร์ บุชบงศ์. (2553). **การใช้กระบวนการวิจัยตามแนวทางการทรงงานตามเบื้องพระยุคลบาท(SAPAE) เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณวิชาภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- แพรวพิชฌาณ ไมตรีเวช. (2557). **การประยุกต์ใช้แนวทางทรงงานตามเบื้องพระยุคลบาท (SAPAE) เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านเขากรวด จังหวัดกาญจนบุรี.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- วันเพ็ญ โพธิ์พูน. (2555). **การศึกษาคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิตสาขาวิชาบริหารอาชีพและเทคนิคศึกษา ภาควิชาบริหารเทคนิคศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). **ข้อเสนอปฏิรูปการศึกษาในศตวรรษที่ 2 (2552-2561).** กรุงเทพมหานคร : บริษัท 프리ทวอนกราฟฟิค จำกัด.
- อารี พันธุ์มณี. (2551). **จากการสอนสู่การจุดประกายความใฝ่รู้การศึกษา** กทม.: 26(1).